

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
21/00451-2

Saksbehandler:
Camilla Kayed

Dato:
3. august 2021

Høringssvar - endringer i saksbehandlingen i Utlendingsnemnda

Barneombudet viser til høringsnotat datert 27.4.2021 om endringer i reglene om saksbehandlingen i Utlendingsnemnda. Departementet foreslår en rekke mindre justeringer som kan bidra til noe mer muntlighet i saksbehandlingen i Utlendingsnemnda (UNE) og at noen flere saker behandles i nemndsmøte. Det er også foreslått noen endringer og resisteringer som gjelder høring av barn. Alt i alt ser endringene ut til å være av relativt liten betydning for saksbehandlingen i UNE og klagerens rettssikkerhet. Endringer av større betydning er under utredning, og oppfølgingen av disse blir viktig for å sikre god, rettssikker klagesaksbehandling i UNE. Barneombudet støtter følgende forslag fra departementet:

- At enslige mindreårige asylsøkere som hovedregel skal få mulighet til personlig fremmøte i nemndsmøte når de er gitt en tidsbegrenset tillatelse etter utlendingsforskriften § 8-8. (uf § 16-12 annet ledd bokstav a)
- At en sak skal behandles i nemndsmøte med personlig frammøte dersom domstolen har avsagt en dom som kjenner Utlendingsnemndas vedtak ugyldig, det foreligger kritikk fra Sivilombudsmannen og i sak om utvisning dersom utlendingen har barn med fast bopel i Norge, og utvisning vurderes i tilknytning til at utlendingen har fått vedtak om tilbakekall av norsk statsborgerskap etter statsborgerloven § 26. (uf. § 16-9 nytt annet ledd og § 16-12 fjerde ledd)
- At barn skal få tilbud om saksforberedende møte eller å møte for nemnda dersom det kan være vesentlige interessemotsetninger mellom barn og foreldre (§ 16-12 nytt femte ledd)
- Utvidet rett til fritt rettsråd for mindreårige ved saksforberedende møter og i utvisningssaker der utlendingen har barn som er bosatt i Norge (uf § 17-18 nytt annet og tredje ledd og endringer i stykkprisforskriften)

Vi mener at disse forslagene kan gi noe bedre rettssikkerhet til barn i noen saker for nemnda. Vi har ikke tatt stilling til de andre forslagene i høringen.

Særlig om terskelen for høring av barn i UNE

Barneombudet er ikke enig i departementets utgangspunkt når det gjelder barns rett til å bli hørt etter barnekonvensjonen artikkel 12.

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Departementet viser retten til å bli hørt i barnekonvensjonen artikkel 12, Grunnloven § 104 og bestemmelser i utlendingsloven og -forskriften om barns rett til å bli hørt i saker som angår dem. Videre er praksis slik at høring av barn i utgangspunktet skjer i Utlendingsdirektoratet (UDI), og barn møter bare unntaksvis i nemndmøter eller i forberedende samtale med nemndleder. Departementet viser til internfluktdommen (Rt.2015 s. 1388) der Høyesteretts flertall legger til grunn at foreldrene og foreldrenes advokat kan representere barnet i nemndmøtet når det ikke er interessen motsetninger mellom barn og foreldre. I dommen er det imidlertid et betydelig mindretall på seks dommere som samler seg om en helt annen terskel for barns rett til å bli hørt og selv velge hvordan høringen skal skje (Rt.2015 s. 1388 avsnitt 287-299). Mindretallet viser til FNs barnekomités generelle kommentar nummer 12 og legger til grunn at dersom et barn selv gir uttrykk for å ville uttale seg, skal det svært mye til for å gripe inn i denne retten. Videre peker mindretallet klart på at retten til å bli hørt må forstås uavhengig av om nemndleder eller en annen beslutningstaker på forhånd vurderer det slik at barnets uttalelser vil ha lite å si for utfallet av saken. Barneombudet mener mindretallets forståelse av artikkel 12 er den riktige, og at departementet må legge opp til en helt annen praksis enn i dag når det gjelder høring av barn i UNE.

Dette betyr ikke at barn nødvendigvis skal høres i et formelt nemndmøte, men at barnet for eksempel skal få anledning til å uttale seg til nemndleder i et forberedende møte. Det er positivt at departementet i høringsnotatet foreslår en slik ordning i enkelte saker og at barnet da får fritt rettsråd, men Barneombudet mener at ordningen bør gjelde generelt, og uavhengig av om nemndleder mener at barnets uttalelser vil ha betydning for utfallet av saken eller om det er interessekonflikt mellom barnet og foreldrene.

Med vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Anders Prydz Cameron
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.